

Άγια Άννα

Έτος 16^ο Ἰουλίου - Δεκέμβριος 2013
Τεύχος 110^ο

Ὁ ΚΑΛΟΣ ΠΟΙΜΗΝ

Τριμηνιαίο περιοδικό
Ίερού Ναού
Άγίας Άννης Κατερίνης

**Μέ την Εύλογία
του Σεβασμιωτάτου
Μητροπολίτου μας
κ. Αγαθονίκου**

Υπεύθυνος:
Άρχιμ. Διονύσιος Δ. Γκόλιας

Διεύθυνση:
Ίερός Ναός
Άγίας Άννης Κατερίνης
Τ.Κ. 601 00

Τηλ. καί φάξ:
23510-26207

Ίστοσελίδα:
www.agiaanna.net

email:
agiaanna1@yahoo.gr

Έκδοτική Παραγωγή

Τηλ.: 210-34.76.090

Τό περιοδικό
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
Προαιρετικές εισφορές δεκτές

ΟΤΑΝ ΕΙΣΑΙ στην εκκλησία για να μεταλάβεις τὰ θεία μυστήρια τοῦ Χριστοῦ, μὴ βγεῖς ἔξω χωρὶς νὰ ἔχεις τὴν τέλεια εἰρήνη. Μείνε σὸ ἴδιο μέρος καὶ μὴ φύγεις μέχρι τὴν ἀπόλυση. Νὰ σκέπτεσαι πὼς εἶσαι στὸν οὐρανὸ μαζὶ μὲ τοὺς Ἁγίους Ἀγγέλους γιὰ νὰ συναντήσεις τὸν Θεὸ καὶ νὰ τὸν ὑποδεχθεῖς μέσα στὴν καρδιά σου. Νὰ προετοιμάζεσαι γιὰ τὴ Θεία Κοινωνία μὲ φόβο καὶ τρόμο πολὺ, γιὰ νὰ μὴ μεταλάβεις ἀνάξια τὶς Ἁγίες δυνάμεις.

Ἄββᾶς Φιλήμων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μικρὸ ἀφιέρωμα στὸν Σεβ. Μητροπολίτη, πρῶην Κίτρου καὶ Κατερίνης κ. Αγαθόνικο..... 3

Ὁ ἱερομάρτυρας καὶ ἰσαπόστολος Κλήμης 7

Τὰ μουσικὰ τοῦ Σύμπαντος 9

Εὐλόγησε τοὺς ἐχθροὺς μου, ὦ Κύριε! 11

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον 12

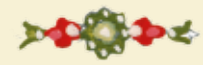
Ἡ σελίδα τοῦ Γεροντικοῦ 17

Φωτογραφικὰ στιγμιότυπα 18

ΜΙΚΡΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη
πρῶην Κίτρου καὶ Κατερίνης
κ. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟ

Ἄρχιμανδρίτου Διονυσίου Δ. Γκόλια

Ηταν ὁμολογουμένως ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀγάπης. Ὅλοι οἱ Πιεριεῖς πού τὸν ζήσαμε τὰ τελευταῖα 28 χρόνια ὡς Ποιμενάρχη μας τὸ ὁμολογοῦμε περίτρανα. Ἴδιαιτέρα ἐμεῖς οἱ κληρικοί πού τὸν ζήσαμε ἀπὸ κοντὰ δὲν θὰ μπορέσου-

με νὰ ξεχάσουμε τὸν ἀδαμάντινο χαρακτήρα του. Σέ τοῦτο τὸ μικρὸ ἀφιέρωμα ἀγαπητοί μου ἀναγνώστες ἐπιτρέψτε μου νὰ χαράξω λίγες γραμμές, ὡς ἐλάχιστο ὀφειλόμενο χρέος, γιὰ νὰ θυμίσω ἐπιγραμματικά τὸ σπουδαῖο ἔργο του.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Τακτικότητα τελοῦσε τή Θεία Λειτουργία. Ἰδιαίτερα ἀναπαύοταν στά μικρά χωριά, πού συχνά ἐπισκεπτόταν. Κήρυττε μέ παρρησία τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Τό κήρυγμά του ἦταν πάντα ἀπλό καί κατανοητό ἀπό ὅλους. Χειροτόνησε πολλούς καταρτισμένους καί εὐλαβεῖς Ἱερεῖς. Διοργάνωνε συνάξεις γιά τόν Ἱερό κλῆρο, τίς Πρεσβυτέρες, τούς Ἱερόπαιδες, τούς Ἐπιτρόπους κ.ά. μέ σκοπό νά τούς καθοδηγήσει ἀλλά καί νά ἀκούσει τούς προβληματισμούς καί τίς σκέψεις τους.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Δέν ἔλειπαν ποτέ ἀπό τή σκέψη του οἱ πάσχοντες ἀδελφοί μας. Ἀφουγκραζόταν τόν πόνο τους καί προσπαθοῦσε μέ κάθε τρόπο νά ἀνακουφίσει τίς ἀνάγκες τους. Γι' αὐτό τό λόγο ἰδιαίτερα μερίμνησε γιά τή λειτουργία: Τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί πολλῶν Ἐνοριακῶν. Τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μας

Στόν Πανάγιο Τάφο.

Γηροκομείου. Τῶν Ἡμερησίων Συσσιτίων «Ἄρτος ὁ Ἐπιούσιος». Τῆς Τράπεζας ἀγάπης δωρεάν διανομῆς ἐνδυμάτων «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων». Τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κοινωνικοῦ Παντοπωλείου «Ὁ Τροφodότης». Δέν ξεχνοῦσε καί τούς ἀπορους φοιτητές, τούς ὁποίους ἐνίσχυε περιοδικά.

ΙΕΡΟΙ ΝΑΟΙ - ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ

Ἐπέβλεπε προσωπικά τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν στοὺς Ἱ. Ναοὺς καί τίς Ἱ. Μονές τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ἦθελε οἱ Ναοί νά εἶναι καλλωπισμένοι καί οἱ χώροι λειτουργικοί. Ἐγκαινίασε 40 νέους Ἱερούς Ναοὺς. Ἐπίσης φρόντισε ἰδιαίτερα γιά τήν ἐπανάδρωση τῶν Ἱ. Μονῶν καί χαίροταν γιά τήν αὔξηση τῶν ἀδελφοτήτων καί τήν πρόοδο τῶν μοναχῶν. Ἐπί τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐπαναλειτούργησαν οἱ γυναικεῖες Ἱ. Μονές Ἁγ. Ἀθανασίου Κολινδρού καί Παναγίας Μακρυννάχης Παλαιόστανης, ἐνῶ ἐπανδρώθηκε ἡ ἀνδρῶα Ἱ. Μονή Ἁγ. Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ.

Στό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.

Στήν πλατεῖα τοῦ Αἰγίου.

Χειροθεσία τριῶν νέων ἀναγνωστών στήν ἐνορία μας.

Ἐγκαινιασμός νέου Ἱεροῦ Ναοῦ.

Θεμελίωση Κατασκηνώσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

ΝΕΟΤΗΤΑ

Ἀνύστακτο ἦταν τό ἐνδιαφέρον του καί γιά τή νεολαία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Φρόντισε: Γιά τή στελέχωση τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Νεότητος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως «Ὁ Ἅγιος Φῶτιος». Γιά τή δημιουργία ἀρκετῶν Ἐνοριακῶν Κέντρων Νεότητος. Γιά τή δημιουργία τῆς «Βαρναβείου» Βιβλιοθήκης. Γιά τή λειτουργία Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων, θεμελιώνοντας μάλιστα καί τή νέα Κατασκηνώση στήν ὁποία ἔδωσε τό ὄνομα «Ἅγιοι Νεομάρτυ-

ρες». Ἐχοντας στό νοῦ του τά παιδιά πού δέν ἐκκλησιάζονται, δέν δίστασε νά μεταβεῖ κάποτε σέ κατάσταση ἠλεκτρονικῶν παιχνιδιῶν πού σύχναζαν οἱ νέοι στό κέντρο τῆς Κατερίνης, γιά νά τούς προσκαλέσει στή Θεία Λειτουργία.

Ἰδιαίτερα ἀξίζει νά ἀναφέρουμε μία ἀρετή πού εἶχε. Δέν ζήλευε κανένα. Ἀντιθέτως, χαίροταν πολύ ὅταν ἔβλεπε νέους κληρικούς μέ θεολογική κατάρτιση, μέ καλή φωνή, μέ δραστηριότητες πνευματικές.

Στά 28 χρόνια της Αρχιερατικής του Διακονίας κέρδισε τήν αγάπη, τό σεβασμό καί τήν εκτίμηση τών πάντων. Όλοι έχουν κάτι καλό νά ποῦν γιά τό πρόσωπό του. Κάτι νά διηγηθοῦν. Κάτι ωφέλιμο νά ἀποκαλύψουν, πού παρέμεινε κρυφό.

Ό καλός Θεός πού ἐπιτρέπει τώρα τή

δοκιμασία τῆς υγείας του, ἅς Τοῦ δίδει καί τήν ὑπομονή νά τήν ἀντιμετωπίσει. Νά ἔχει τίμιο γῆρας. Καί ὅλοι ἐμεῖς πού δεχόμαστεν ὅλα αὐτά τά χρόνια τίς εὐλογίες καί εὐεργεσίες του, νά τόν ἔχουμε στήν καρδιά μας καί στήν προσευχή μας, ὅπως καί ἐκεῖνος νοερά προσεύχεται γιά μᾶς...

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρώην Κίτρους καί Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος (κατά κόσμον Γεώργιος Νικολάου Φα-

τοῦρος), κορινθίας καταγωγῆς, ἐγεννήθη τῷ 1937 εἰς Αἴγιον, ὅπου ἀνετράφη καί ἐπεράτωσε τήν ἐγκύκλιον μόρφωσίν του. Σπουδάσας εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐχειροτονήθη Διάκονος τῷ 1960 καί Πρεσβύτερος τῷ 1964. Ὑπηρέτησεν ὡς ἱεροκήρυξ Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως μέχρι τοῦ 1968, καθηγητής τοῦ Ἀνωτέρου Ἱερατικοῦ Φροντιστηρίου Τήνου μέχρι τοῦ 1971, πρῶτος Διευθυντής τῆς Ἑπταταξίου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Τήνου μέχρι τοῦ 1974, καί Ἱεροκύρηξ – Διευθυντής Γραφείου Ἱεροκηρύκων καί Νεότητος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1985, ὅτε καί ἐξελέγει Μητροπολίτης Κίτρους καί Κατερίνης.

Τά τελευταῖα χρόνια ἀντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα υγείας, συνεπεία τοῦ ὁποίου ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας στίς 12.11.2013 κήρυξε τήν Ἱ. Μητρόπολην ἐν χηρεία.

Ο ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΛΗΜΗΣ

Μιά φυσιογνωμία τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων - Ἀνυπότακτος στούς ἄρχοντες - Στρατευμένος στό θέλημα τοῦ Θεοῦ

Κλημεντίνης Γ. Χατζούδη, Θεολόγου-Ἱστορικοῦ

Ο μακάριος πατήρ Κλήμης ἔζησε στή Ρώμη ἐπί αυτοκρατόρων Δομητιανοῦ καί τῶν διαδόχων του, Νέρβα καί Τραϊανού. Σύμφωνα μέ ὀρισμένους καταγόταν ἀπό πριγκιπική οἰκογένεια καί φέρεται ὡς μαθητής τῶν Ἀποστόλων καί τοῦ ἰδίου τοῦ ἁγίου Πέτρου. Ἡ φωνή τοῦ Ἁγίου Πατρός, ἐρχόμενη ἀπό τά βᾶθη τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, ἀποτυπώνει ἀνόθευτη τήν ἀλήθεια καί ἀποτελεῖ ἔκφραση τοῦ γνήσιου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος τῶν Χριστιανῶν τῆς πρώτης μετά τούς Ἀποστόλους γενεάς, «*ἔωρακῶς τούς μακαρίους Ἀποστόλους καί συμβεβληκῶς αὐτοῖς*», ὅπως ἀναφέρει ὁ ἐπίσκοπος Εἰρηναῖος Λυώνος, ὁ ὁποῖος τόν κατατάσσει μεταξύ τῶν συγχρόνων τῶν Ἀποστόλων καί αὐτόπτη μάρτυρα τοῦ κηρύγματός τους. Ἀφοῦ ἔδωσε δείγματα τοῦ εὐαγγελικοῦ του ζήλου χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος Ρώμης (περί τό 91 μ.Χ.), μετά τόν ἅγιο Λίνο καί τόν ἅγιο Ἀνάκλητο, σύμφωνα μέ τήν Ἐκκλησιαστική Ἱστορία τοῦ Εὐσεβίου Καισαρείας.

Ἐπιστολῆς πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου πού ἄλλοτε ἦταν ἐνταγμένη στόν Κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης, στήν ὁποία προτρέπει ὀρισμένα νέα μέλη τῆς κοινότητος ἐκείνης, τά ὁποία εἶχαν ἐξεγερθεῖ κατά τῶν πρεσβυτέρων τους, νά διαφυλάξουν τήν ἐνότητα τῶν μελῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, σεβόμενα τήν ἱεραρχία πού εἶχαν θεσπίσει οἱ Ἀπόστολοι.

Ἀποδίδονται ἐπίσης σέ αὐτόν καί ἄλλα κείμενα: Τά «Κλημέντια» (ἢ «ψευδο-Κλημέντια») πού ἀποτελοῦν μία ἰδιαίτερη κατηγορία τῆς ἀπόκρυφης γραμματείας. Πρόκειται γιά μία σειρά ψευδεπίγραφων κειμένων –(α) ἢ «Δεύτερη ἐπιστολή τοῦ Κλήμεντα», (β) οἱ δύο «Ἐπιστολές πρὸς τίς παρθένους», (γ) οἱ πέντε λατινόγλωσσες «Ἐπιστολές», (δ) οἱ «Ἀποστολικές Διαταγές», (ε) οἱ εἴκοσι «Ὁμιλίες» καί (στ) ἡ «Ἐπιτομή»– τά ὁποία, κατά τήν γνώμη τῶν ἐδικῶν ἐρευνητῶν, ψευδῶς ἀποδίδονται στόν τρίτο ἐπίσκοπο Ρώμης, Κλήμη. Τόσο ἡ ψευδῆς ἀπόδοσή τους στόν Κλήμη, ὅσο καί οἱ «ἀνορθόδοξες» διδασκαλίες πού περιέχονται σέ ὀρισμένα ἀπό τά προαναφερθέντα ἔργα, θεωρήθηκαν ἐπαρκῆ στοιχεῖα γιά νά ὀδηγήσουν στήν κατάταξη τῶν «Κλημεντίων» μεταξύ τῶν ἀποκρύφων χριστιανικῶν κειμένων.

Ἐδῶ ἀξίζει νά σημειώσουμε ὅτι οἱ «Ἀποστολικοί Κανόνες», δηλαδή τό τελευταῖο κεφάλαιο τοῦ ὄγδου βιβλίου τῶν «Ἀποστολικῶν Διαταγῶν», ἔχουν ἀναγνωρισθεῖ ἀπό τήν Πενθέκτη σύνοδο (692 μ.Χ.) ὡς «ἔγκυροι», καί ἔκτοτε θεωροῦνται κανονικά κείμενα τῆς ἐκκλησιαστικῆς παράδοσης.

Ὁ ἅγιος Κλήμης, ὡς ἐπίσκοπος Ρώμης,

κατάφερε νά μεταστρέψει μέ τό κήρυγμά του τή Θεοδώρα, σύζυγο του ἑπάρχου Σισινίου, στενοῦ φίλου του αὐτοκράτορα Νέρβα. Μάλιστα ὁδήγησε καί τόν ἴδιο τόν Σισίνιο στό ἅγιο Βάπτισμα, ἀφοῦ τόν θεράπευσε θαυματουργικῶς ἀπό τήν τύφλωση πού του προκάλεσε ἡ ἀσέβειά του. Ὁ διοικητής Πούπλιος, βλέποντας ὅλα αὐτά καί διαπιστώνοντας τίς προόδους τοῦ χριστιανισμοῦ μεταξύ τῶν ἔθνικῶν, τόν ἐξόρισε, κατόπιν διαταγῆς τοῦ αὐτοκράτορα Τραϊανοῦ, στήν Ταυρικὴ Χερσόνησο (Κριμαία), τόπο ἀφιλόξενο, σίς ἀνατολικές ἐσχατιές τῆς αὐτοκρατορίας.

Ο ἅγιος ἐπίσκοπος βρῆκε ἐκεῖ δύο χιλιάδες χριστιανούς καταδικασμένους σέ καταναγκαστικά ἔργα στά λατομεῖα μαρμάρου. Τούς παρηγοροῦσε σίς θλίψεις τους μέ τήν ὑπόσχεση τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καί ἔκανε γιά χάρη τους νά ἀναβλύσει νερό μέσα στήν ἔρημο. Ἀκόμη κι ἐκεῖ, ὁ λόγος τοῦ μετέστρεψε ἀκόμα καί τίς εἰδωλολατρικές ψυχές στήν ἀλήθεια καί ἀναφέρεται ὅτι μέσα σέ ἓνα χρόνο ἔχτισε ἑβδομήντα πέντε ναοούς.

Ὁ αὐτοκράτορας, ὅμως, ἔστειλε μετά ἀπό λίγο ἐκεῖ ἓνα σκληρό διοικητή γιά νά θέσει τέρμα στούς μαζικούς ἐκχριστιανισμούς. Αὐτός ἐπιτέθηκε πρῶτα στόν ἅγιο Κλήμη καί ἀφοῦ ἔβαλε νά τόν βασανίσουν, διέταξε νά τοῦ δέσουν μία ἄγκυρα γύρω ἀπό τό λαιμό καί νά τόν ρίξουν σιδηροδέσμιο στή Μαύρη Θάλασσα σέ μέρος πού νά μήν μποροῦν οἱ πιστοί νά βροῦν τό σῶμα του γιά νά τό τιμήσουν. Ὁ Θεός, ὡστόσο, δέν ἄφησε τό πνευματικό ποίμνιο τοῦ ἁγίου ἐντελῶς ὀρφανό. Ἐνωτίστηκε τίς ἰκεσίες του καί ἔκανε νά τραβηχτεῖ θαυματουργικῶς ἡ θάλασσα, ἔτσι ὥστε οἱ χριστιανοί νά μπορέσουν νά βροῦν τό σῶμα τοῦ ἁγίου πού βρισκόταν στόν βυθό, μέσα σ' ἓναν λίθινο ἀχειροποίητο ναό, τριακόσια μέτρα καί περισσότερο ἀπό τήν ἀκτῆ, ἀφήνοντας τό ἐκεῖ

ἀμετακίνητο. Ἐκτοτε κάθε χρόνο, τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου, ἡ θάλασσα ἀποτραβιόταν μέ τόν ἴδιο τρόπο, ὥστε νά μπορεῖ κανεῖς νά πάει νά προσκυνήσει τό τίμιο λείψανο. Στό ναό του στή Ρώμη ὑπάρχουν τοιχογραφίες στό βόρειο τοῖχο, στό ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ, οἱ ὁποῖες περιγράφουν τίς σκηνές αὐτές.

Πολλά χρόνια μετά, τό 860, ὁ Κύριλλος καί ὁ Μεθόδιος, μεταβαίνοντας ἐκ μέρους τοῦ αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου καί τοῦ πατριάρχη Μεγάλου Φωτίου, σέ ἀποστολή στή χώρα τῶν Χαζάρων, σταμάτησαν στή Χερσώνα καί ἀνακάλυψαν τά ὀστά τοῦ ἁγίου Κλήμεντος. Στόν «Βίο Κωνσταντίνου (Κύριλλου)» γίνονται ἀναφορές στό θέμα τῆς ἀνακάλυψης τῶν λειψάνων καί στόν εὐσεβῆ πόθο

τοῦ Κυρίλλου νά συμβάλλει στήν εὕρεσή τους. Μέ μεγαλύτερη λεπτομέρεια τά γεγονότα αὐτά παρατίθενται σ' ἓνα ἔγγραφο μέ τίτλο «Θρόλος τῆς Χερσονήσου», ὑψίστης ἱστορικής σημασίας, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τήν πιό αὐθεντική ἐξιτόρηση τῶν γεγονότων, γραμμένο ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριλλο, παρόλο πού αὐτός στήν ταπεινοφροσύνη τοῦ ἀποσιωπᾶ τόν δικό του καθοριστικό ρόλο. Τό ἑλληνικό πρωτότυπο ἔργο, ὅπως καί τό παλαιοσλαβικό, ἔχουν χαθεῖ καί τό σημερινό κείμενο εἶναι αὐτό μιᾶς κακῆς λατινικῆς μετάφρασης τοῦ δέκατου ἔκτου αἰώνα, πού πολύ ἀπέχει ἀπό τό κάλλος καί τήν ποιητική ἔμπνευση τοῦ πρωτοτύπου.

Ὁ Κύριλλος, ἀφοῦ βρῆκε τότε τό λείψανο τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, ἔφερε ἓνα τμήμα του στή Βασιλεύουσα. Ἀργότερα τοῦ ἀνατέθηκε νά μεταφέρει τά λείψανα αὐτά στόν πάπα Ἀδριανό Β', στή Ρώμη. Ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, αὐτοῦ τοῦ δευτέρου Μωϋσέως, κατά τόν Συναξαριστή, ἑορτάζεται ἀπό τήν Ἐκκλησία μας τήν 24η Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους, παραμονή τῆς ἑορτῆς τῆς πολιούχου τῆς πόλης μας ἁγίας Αἰκατερίνης.

Τὰ Μυστικά τοῦ Σύμπαντος

Λαζάρου Τσακιρίδη, Θεολόγου-Συγγραφέως

Ὁ ἀρχιμανδριτής Κωνσταντίνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων, κατόγταν ἀπό τήν Τσαρίτσανη Ὀλύμπου καί ἀγωνίστηκε γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπό τήν Τουρκοκρατία. Συνεργαζόταν μέ τούς ἥρωες τῆς κλεφτουριάς, ἀλλά ἐργαζόταν καί γιά νά ξυπνήσει συνειδήσεις καί δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Εὐρώπης, γιά νά τινάξει τή σκλαβιά τήν ξενόφερτη. Ἡ δράση του καί τό κύρος του ἀνησύχησαν τόν μοχθηρό Ἀλή Πασά, ὁ ὁποῖος τόν κατεδίωξε νά τόν θανατώσει. Τελικά σώθηκε ἀπό κάθε κίνδυνο καί ἀξιώθηκε νά δεῖ τήν Ἑλλάδα ἐλεύθερη. Ἀλλά ὅπως συνηθίζεται ἄλλοι ἔχυσαν τό αἷμα κι ἄλλοι φόρεσαν τό στέμμα.

Ἀλλά στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα μαζεύτηκαν τά τρωκτικά ἐσωτερικοῦ καί ἐξωτερικοῦ νά καθήσουν δυναστικά στό σβέρκο τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐλευθερωταί.

Τότε ὁ Κωνσταντίνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων μαζί μέ πολλούς ἀγνοῦς Ἑλληνες ἀγωνίστηκαν κατά τῆς ξενοκρατίας τῆς ὑπουλης νεοῦποδου-

λώσεως τοῦ λαοῦ μας. Ἀλλά ὁ Κωνσταντίνος ἐγίνε τό κόκκινο πανί πού τό μισοῦσαν οἱ ξενόδουλοι δυτικοραγιαδες πού διαδέχθηκαν τούς τουρκοραγιαδες. Οἱ κόλακες καί τά ἔρπετά κολυμπᾶνε ἢ σέρνονται σέ ὅλα τά θολά νερά καί στά σκοτεινά μονοπάτια.

Ὁ Κωνσταντίνος τολμοῦσε νά ἐλέγχει τούς ἰσχυροῦς ξενόφερτους καί ξενόδουλους, τήν ξένη ἀκρίδα ὅπως τούς ὀνόμαζε ὁ λαός μας. Ὅμως τά παρασκήνια τόν πολεμοῦσαν μέ ψευτοχαμόγελα καί μυστικά μαχαιρώματα. Ἀλλά αὐτός διέθετε ἓνα ἰσχυρό ὄπλο. Ἦταν ἱεροκήρυκας ἐλεγκτικός καί τούς ξεσκέπαζε τά ἀμαρτωλά παρασκήνια. Εἶχε ὅμως καί σπάνια μὀρφωση καί ἐτοιμότητα λόγου.

Μιά φορᾶ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν τοῦ ἀνέθεσε τόν λόγο τοῦ θείου κηρύγματος. Ἀλλά τό θέμα τοῦ κηρύγματος θά τοῦ τό στείλει μόλις ἀνέβει στόν ἄμβωνα. Καί νά μιλήσει χωρίς προετοιμασία.

Τέλος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ στέλνει ἓνα χαρτί. Μέσα παρίστανε ἓναν

κύκλο. Όμως ο Κωνσταντίνος δέν αισθάνθηκε άμνηχανία. Είχε αντίληψη μέ έτοιμότητα καί βαθείά κρίση καί εύρηματικότητα καί άρχισε: «Μηδέν καί έκ του μηδενός ο Θεός έπλασε τον κόσμο» καί περιέγραψε πώς ο Θεός έπλασε τον κόσμο έκ του μηδενός.

Καί άνέπτυξε μέ μεγάλη σοφία τή δημιουργία του κόσμου, τήν έκ του μηδενός δημιουργία τής ύλης καί παρουσίασε τό υλικό σύμπαν καί τό πνευματικό σύμπαν, τά όρατά καί τά άόρατα δημιουργήματα του Θεού.

Ο πνευματικός κόσμος είναι οι άγγελιοι, οι όποιοι μετά τον Τριαδικό Θεό καί μαζί μ' Αύτόν άποτελοΰσαν τήν πρώτη Έκκλησία. Όμως μέρος των άγγέλων έγιναν διάβολοι καί άποστάτησαν από τήν πρώτη Έκκλησία. Μέ τή δημιουργία των ανθρώπων καί οι άνθρωποι Αδάμ, καί Εύα, έγιναν μέλη αυτής τής πρώτης Έκκλησίας. Μέ τό προπατορικό άμάρτημα ο άνθρωπος ξέφυγε από τον παράδεισο, από τήν πρώτη Έκκλησία. Αλλά τήν ήμέρα τής Πεντηκοστής, όσοι πίστεψαν ξαναμπήκαν στην Έκκλησία καί στον παράδεισο, τότε πού ιδρύθηκε ή επί γής Έκκλησία.

Όμως πάλι οι άπιστοι καί άντίχριστοι είναι άλλοτριωμένοι σαν τους διαβόλους. Αύτά για τά άγγελικά καί

άνθρώπινα όντα. Ο άνθρωπος νους άδυνατεί νά συλλάβει τά μυστικά του πνευματικού κόσμου. Καί περιστρέφεται γύρω από τις πλάνες του. Μελέτησε καί τό υλικό σύμπαν καί νόμισε ότι τά γνώρισε όλα. Όμως οι μεγάλες άνακαλύψεις τής έπιστήμης πού περιστρέφονται γύρω από των αιτιών τις αιτίες απέδειξαν ότι καί τά μυστικά του σύμπαντος είναι άγνωστα για τις ανθρώπινες αισθήσεις.

Στά χρόνια μας κατασκευάσθηκε έπιταχυντής για νά προσεγγίσει τό άτομο του Θεού στην στιγμή πού είπε ο Θεός «γεννηθήτω φώς καί έγένετο φώς». Τήν

πρώτη ήμέρα ο Θεός, φύσιν φωτός έδημιούργησε. Καί άκολούθησαν τά υλικά σχήματα. Καί από τότε αρχίζει ή αίσθηση τής ύλης. Διασπάσθηκε τό πρώτο άτομο καί δημιουργήθηκε τό υλικό σύμπαν. Κλειδί για νά ανοίξουν καί νά άποκαλυφθούν τά μυστικά του σύμπαντος είναι ή ύπερφυσική Άποκάλυψη. Όταν ο Θεός χάρισε τήν Άποκάλυψη στον κόσμο τότε μέ τήν έξαήμερή του Μωυσέως, άρχισε ο άνθρωπος νά συνειδητοποιεί ότι ο Θεός τής αγάπης επενέβη εύεργετικά νά άποκαλύψει, νά φωτίσει τον κόσμο πού θέλει νά φωτισθεί καί νά σωθεί.

Ευλόγησε τους έχθρούς μου, ώ Κύριε!

Προσευχή του Άγίου Έπισκόπου Νικολάου Βελμίροβιτς

- Ευλόγησε τους έχθρούς μου, ώ Κύριε! Ακόμη καί εγώ τους εύλογώ καί δέν τους καταριέμαι.
- Οι έχθροί μέ έχουν όδηγήσει μέσα στην άγκάλη Σου περισσότερο, από ό,τι οι φίλοι μου. Οι φίλοι μέ έχουν προσδέσει στην γή, ένώ οι έχθροί μέ έχουν λύσει από τήν γή καί έχουν συντριψει όλες τις φιλοδοξίες μου στον κόσμο.
- Οι έχθροί μέ άποξένωσαν από τις εγκόσμιες πραγματικότητες καί μέ έκαναν έναν ξένο καί άσχετο κάτοικο του κόσμου. Όπως ακριβώς ένα κυνηγημένο ζωο βρίσκει ασφαλές καταφύγιο από ένα μή κυνηγημένο, έτσι καί εγώ, καταδιωγμένος από τους έχθρούς, έχω εύρει τό ασφαλές καταφύγιο, προφυλασμένος υπό τό σκηνώμα Σου, όπου ούτε φίλοι ούτε έχθροί μπορούν νά άπωλέσουν τήν ψυχή μου.
- Ευλόγησε τους έχθρούς μου, ώ Κύριε! Ακόμη καί εγώ τους εύλογώ καί δέν τους καταριέμαι.
- Αυτό μάλλον, παρά εγώ, έχουν όμολογήσει τις άμαρτίες μου ένώπιον του κόσμου.
- Αυτόι μέ έχουν μαστιγώσει, κάθε φορά πού εγώ είχα διστάσει νά μαστιγώθω.
- Μέ έχουν βασανίσει, κάθε φορά πού εγώ είχα προσπαθήσει νά άποφύγω τά βάσανα.
- Αυτόι μέ έχουν έπιπλήξει, κάθε φορά πού εγώ είχα κολακεύσει τον έαυτό μου.
- Αυτόι μέ έχουν κτυπήσει, κάθε φορά πού εγώ είχα παραφουσκώσει μέ άλαζονεία.
- Ευλόγησε τους έχθρούς μου, ώ Κύριε! Ακόμη καί εγώ τους εύλογώ καί δέν τους καταριέμαι.
- Κάθε φορά πού είχα κάνει τον έαυτό μου σοφό, αυτόι μέ άποκάλεσαν άνόητο.
- Κάθε φορά πού είχα κάνει τον έαυτό μου δυνατό, αυτόι μέ περιέλασαν σαν νά ήμουν νάνος.
- Κάθε φορά πού θέλησα νά καθοδηγήσω άλλους, αυτόι μέ έσπρωξαν στό περιθώριο.

- Κάθε φορά πού έσπευδα νά πλουτίσω, αυτόι μέ έμπόδισαν μέ σιδηρά χείρα.
- Κάθε φορά πού είχα σκεφθεί ότι θά κοιμόμουν ειρηνικά, αυτόι μέ ζύπνησαν από τον ύπνο.
- Κάθε φορά πού προσπάθησα νά κτίσω σπίτι για μία μακρά καί ήρεμη ζωή, αυτόι τό κατεδάφισαν καί μέ έβγαλαν έξω.
- Γι' αλήθεια, οι έχθροί μέ έχουν άποσυνδέσει από τον κόσμο καί άπλωσαν τά χέρια μου στό κράσπεδο του ίματίου Σου.
- Ευλόγησε τους έχθρούς μου, ώ Κύριε! Ακόμη καί εγώ τους εύλογώ καί δέν τους καταριέμαι.
- Ευλόγησέ τους καί πλήθυνέ τους! Πλήθυνέ τους καί κάνε τους άκόμη πιό σκληρούς έναντίον μου!
- Όστε ή καταφυγή μου σέ Σένα νά μήν έχει έπιστροφή.
- Όστε κάθε έλπίδα μου στους ανθρώπους νά διαλυθεί ως ιστός άράχνης.
- Όστε άπόλυτη γαλήνη νά αρχίσει νά βασιλεύει στην ψυχή μου.
- Όστε ή καρδιά μου νά γίνει ο τάφος των δυό κακών διδύμων μου αδελφών: τής άλαζονείας καί του θυμού.
- Όστε νά μπορέσω νά άποθηκέψω όλους τους θησαυρούς μου έν ούρανοις.
- Όστε νά μπορέσω για πάντα νά έλευθερωθώ από τήν αυταπάτη, ή όποία μέ περιέπλεξε στό θανατηφόρο δίχτυ τής άπατηλής ζωής.
- Οι έχθροί μέ δίδαξαν νά μάθω –αυτό πού δύσκολα μαθαίνει κανείς– ότι ο άνθρωπος δέν έχει έχθρούς στον κόσμο, έκτός από τον έαυτό του!...
- Μισεί κάποιος τους έχθρούς του μόνον όταν άποτυγχάνει νά αναγνωρίσει ότι δέν είναι έχθροί, αλλά σκληροί καί άσπλαχνοι φίλοι!...
- Είναι πράγματι δύσκολο για μένα νά πω ποιός μου έκανε περισσότερο καλό καί ποιός μου έκανε περισσότερο κακό στον κόσμο: οι έχθροί ή οι φίλοι.
- Γι' αυτό, εύλόγησε, ώ Κύριε, καί τους φίλους μου καί τους έχθρούς μου...

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον

Ἑρμηνευτική καὶ Θεολογική προσέγγιση

Οἰκονόμου Χρήστου Σεϊταρίδη

(Β' Μέρος, τελευταῖο)

Κείμενο – Απόδοση

14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφόν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις σκάνδαλον, καὶ φοβηθήσῃ Κύριον τὸν Θεόν σου· ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.
15. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει· οὐ λήψῃ πρόσωπον πτωχοῦ, οὐδέ μὴ θαυμάσης πρόσωπον δυνάστου· ἐν δικαιοσύνῃ κρίνεις τὸν πλησίον σου.
16. Οὐ πορεύσῃ δόλω ἐν τῷ ἔθνῃ σου, οὐκ ἐπιστήσῃ ἐφ' αἷμα τὸν πλησίον σου. ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.
17. Οὐ μιμήσῃς τὸν ἀδελφόν σου τῆ διανοία σου· ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου καὶ οὐ λήψῃ δι' αὐτὸν ἁμαρτίαν.
18. Καὶ οὐκ ἐκδικᾶται ἡ χεὶρ σου, καὶ οὐ μηνίεις τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου ὡς σαυτὸν· ἐγὼ εἰμὶ Κύριος.
19. Τὸν νόμον μου φυλάξεσθε. τὰ κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγω, καὶ τὸν ἀμπελώνα σου οὐ κατασπείρεις διάφορον, καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον κίβδηλον οὐκ ἐπιβάλλεις σεαυτῶ.
30. Τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε· ἐγὼ εἰμὶ Κύριος.
31. Οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς οὐ προσκολληθήσεσθε, ἐκμανθῆναι ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.
33. Ἐάν δέ τις προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν.
34. Ὡς ὁ αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀγαπήσῃς αὐτόν ὡς σεαυτὸν, ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῇ Αἰγύπτου· ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.
35. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις καὶ ἐν στάθμοις καὶ ἐν ζυγοῖς.
36. Ζυγά δίκαια καὶ σταθμῖα δίκαια καὶ χούς δίκαιος ἔσται ἐν ὑμῖν· ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
37. Καὶ φυλάξεσθε πάντα τὸν νόμον μου καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ ποιήσετε αὐτά· ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Ἑρμηνευτικά Σχόλια

• Στ. 14: «Οὐ κακῶς ... ὑμῶν».

Ὁ νόμος τῆς ἀγιότητας δεῖχνει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ δυστυχία καὶ τὴν φυσικὴ ἀδυναμία. Ὁ δίκαιος Ἰσραηλίτης δὲν θὰ περιγελάσῃ τὸν κωφὸ λόγῳ τῆς προσωπικῆς του ἀδυναμίας καὶ δὲν θὰ προβάλλῃ κάποιο ἐμπόδιο σὲ τυφλὸ ἄνθρωπο γιὰ νὰ σκοπιάσῃ. Ὁ περιγελῶν τοῦ κωφοῦ, πιθανότατα σημαίνει τὴν ἀπειλή κατάρτας, κάτι πού γιὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἀποτελοῦσε ἰσχυρὸ παράγοντα. Γι' αὐτὸ ὁ νομοθέτης συνιστᾷ νὰ μὴ ἐκστομίζονται τέτοιου εἴδους ἀπειλές, ἀπέναντι σὲ ἀντικειμενικὰ ἀδύναμους ἀνθρώπους.

• Στ. 15: «Οὐ ποιήσετε ... πλησίον σου».

Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ κύρια θέματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τόσο ὥστε νὰ προβάλλεται ὡς παράγοντας συνοχῆς καὶ κοινωνικῆς τάξης. Ὁ νομοθέτης ἀπαιτεῖ ἀμεροληψία στὴν κρίση τῶν δικαστῶν. Δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ πτωχοῦ, οὔτε ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν μεγαλοπρέπεια καὶ τὴν ἰσχύ τοῦ δυνάστη.

• Στ. 16: «Οὐ πορεύσῃ... ὑμῶν».

Στὸ στίχο αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἀπαγόρευση τῆς ψευδομαρτυρίας. Τέτοιες ἐνέργειες ἐπιφέρουν, ἄδικες ἀποφάσεις θανατικῆς ποινῆς στοὺς κατηγορούμενους. Ὁ Μωυσῆς ἀποτρέπει τοὺς Ἰσραηλίτες ἀπὸ δόλιες καὶ πονηρὲς κινήσεις κατὰ τῶν συμπατριωτῶν τους, φαινόμενα πού εἶναι συχνὰ καὶ σήμερα.

• Στ. 17: «Οὐ μισήσεις ... ἁμαρτίαν».

Ὁ προφήτης προχωρᾷ πλέον στὴν ἐσωτερικὴ καλλιέργεια καὶ πρόδο τῶν πιστῶν του. Ὁ Ἰσραηλίτης δὲν θὰ πρέπει νὰ μισῆσῃ τὸν ἀδελφὸ του, οὔτε κἀν μὲ τὴν σκέψη του. Ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς λέγει «Μὴ εἴπῃς οὐ μισῶ τὸν ἀδελφόν, τὴν μνήμην αὐτοῦ ἀποστρεφόμενος. Ἄκουσον Μωυσέως λέγοντος Οὐ μισήσεις...». Ὁ νομοθέτης προχωρᾷ συνιστώντας στοὺς πιστοὺς, νὰ ἐλέγχουν τοὺς συμπατριῶτες τους γιὰ τίς κακές πράξεις τους, παρά νὰ τοὺς μισοῦν. Στὴν περίπτωση αὐτὴ ἀποφεύγουν τὸν κίνδυνο νὰ ἀναλάβουν μερίδιο τῆς εὐθύνης γιὰ τίς πράξεις τους. Μὲ τὸν ἔλεγχο, εἶναι δυνατόν νὰ σταματήσῃ τίς πράξεις του, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος μένει μακριὰ ἀπὸ τὸ μίσος καὶ τὴν ὀργή. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἡ ἐτυμολογία τῶν δικαστῶν, μετὰ ἀπὸ τὸν ἔλεγχο, θὰ εἶναι δίκαιη, ἀφοῦ θὰ ἔχει φανεῖ, πλέον, ἡ πράξη καὶ ἡ ἐνδεχόμενη ἐνοχὴ τοῦ κατηγορούμενου.

• Στ. 18: «Καὶ οὐκ ... Κύριος».

Τριπλῆ εἶναι ἡ ἐντολὴ στό στίχο αὐτό. Ὁ σωστός Ἰσραηλίτης δὲν πρέπει οὔτε νὰ χειροδικήσῃ ἀλλοῦ οὔτε νὰ ὀργισθεῖ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ κρίση καὶ ἡ τιμωρία ἀνήκει στό Θεό, κάτι πού ὑπονοεῖται στό σημεῖο αὐτό. Ὡστόσο, ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης εἶναι αὐτὴ πού κυριαρχεῖ στό 18ο στίχο. «Ἀγαπήσεις πλησίον σου ὡς σαυτόν». Εἶναι ἡ ἐντολὴ πού αὐτοῦσια δόθηκε ἀπὸ τὸν Κύριο στὴν Καινὴ Διαθήκη μὲ πανανθρώπινο καὶ οἰκουμενικὸ χαρακτήρα. Ἐδῶ περιορίζεται, σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης περιγράφει θαυμάσια τὴν ἐντολὴ αὐτὴ «Τὸ μὲν ἀγαπῆσαι καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ κείται· τὸ δὲ καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς προσέθηκεν ὁ

Κύριος. Διό και Καινήν Έντολήν αὐτήν ἐκάλεσεν· ἄλλο γάρ τό ἀγαπήσει τό πέλας ὡς σεαυτόν και ἄλλο τά οἰκεία παρίδειν, ἵνα τά τῶν πέλας ἐπανόρθωση».

• **Στ. 19: «Τόν νόμον μου ... σεαυτῶ».**

Ὁ πρόφητης ζητᾶ γενική τήρηση τοῦ νόμου του. Ἀπό τήν γενική αὐτή ἐντολή περνᾶ σέ μία τριπλή, ἐκ νέου, ἐντολή. Δέν πρέπει ὁ Ἰσραηλίτης νά φέρει σέ ἔνωση δυό ζῶα διαφορετικῶν εἰδῶν. Νά μήν ἔλθουν π.χ. ὄνος και ἵππος σέ ἔνωση γιά νά μήν προέλθῃ ὁ νόθος ἡμίονος. Ἐπίσης ὁ Ἰσραηλίτης δέν θά σπείρει διάφορους σπόρους στό χωράφι του. Τέλος δέν θά πρέπει νά κατασκευάσει ρούχα ἀπό νήματα διαφόρων ποιότητων. Ὁ π. Ἰωήλ παρατηρεῖ ὅτι «τοῦτο σκοπεῖ τήν διατήρησιν τῆς ἀκεραιότητος τῆς θρησκείας τῶν Ἰσραηλιτῶν κατά εἰδωλολατρικῶν ἐπιδράσεων».

• **Στ. 30: «Τά σάββατά μου ... Κύριος».**

Ὁ νόμος τῆς Ἀγιότητος συνεχίζεται στό στίχο αὐτό, μέ τήν ἐπανάληψη τῆς ἐντολῆς γιά τήν τήρηση τῆς ἀργίας τοῦ Σαββάτου, ἀλλά και τῶν «ἀγίων» τῆς σκηνῆς δηλαδή τοῦ μαρτυρίου. Στό τέλος ὑπάρχει, γιά πολλοστή φορά ἡ ὑπενθύμιση «ἐγώ εἰμί Κύριος». Αὐτός εἶναι ὁ παντοδύναμος και ἰσχυρός και ἀπό τή δική Του ἰσχύ πηγάζουν ὅλες οἱ διατάξεις περὶ ἀγάπης και δικαιοσύνης.

• **Στ. 31: «Οὐκ ... ὑμῶν».**

Στό στίχο αὐτό συνιστᾶται ἡ ἀποφυγή τῆς ἐπικοινωνίας μέ τούς ἐγγαστρίμυθους και τούς ἐπαοιδούς. Ἐγγαστρίμυθος, ἐτυμολογικά, εἶναι αὐτός πού μιλά μέ κλειστό στόμα ὥστε νά φαίνεται ὅτι μιλά μέ τήν κοιλία του. Ἐπαιδός εἶναι αὐτός πού κάνει γήτευμα μέ ψαλμωδία. Ὁ νομοθέτης θεωρεῖ τίς δυό αὐτές κατηγορίες ὡς νοσηρές και ἡ ἐπαφή μαζί τους δημιουργεῖ μiasμό.

• **Στ. 32: «Ἀπό προσώπου... ὑμῶν».**

Μέ τόν τριακοστό δεύτερο στίχο ξεκινᾶ ἡ τελευταία ἐνότητα τοῦ κεφαλαίου, στήν ὁποία γίνεται ἰδιαίτερη ἀναφορά σέ κανόνες κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς. Εἶναι κανόνες πού ἰσχύουν και σήμερα, περὶ σεβασμοῦ σέ «παλιό», ἄνδρα ἀσπρομάλλη και σέ «πρεσβύτερο», ἄνδρα ἡλικιωμένο. Ἡ ἀναφορά γίνεται γιά νά συσχετισθεῖ μέ τό σεβασμό και τήν ἀγάπη πρὸς τόν Θεό. Οἱ συσχετισμοί και παραλληλισμοί εἶναι συχνοί στά Ἄγιογραφικά κείμενα και χρησιμοποιοῦνται γιά νά δώσουν ἔμφαση σέ κάποιο γεγονός ἢ πράξη. Ἐτσι και ἐδῶ, ὁ σεβασμός στους ἡλικιωμένους συνιστᾶ μία πράξη, παράλληλη μέ αὐτήν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τό Θεό.

• **Στ. 33-34: «Ἐάν ... ὑμῶν».**

Ὁ πρόφητης περνᾶ πλέον σέ κανόνες συμπεριφορᾶς πρὸς τούς ξένους, τούς «προσήλυτους». Ὁ Ἰσραηλίτης ὄχι μόνο δέν πρέπει νά στενοχωρηθεῖ τόν ξένο ἀπό ἄλλη χώρα, ἀλλά νά τόν δεχθεῖ ὅπως τόν συμπατριώτη του και νά τόν ἀγαπήσει ὅπως τόν ἑαυτό του. Ἐπαναλαμβάνεται και πάλι ἡ ἐντολή τῆς ἀγάπης πρὸς τόν πλησίον μέ τήν ὑπενθύμιση πρὸς τούς Ἰσραηλίτες ὅτι και αὐτοί ὑπῆρξαν κάποτε ξένοι στήν Αἴγυπτο και τώρα ἀπολαμβάνουν τήν ἐλευθερία τους. Ὅπως σημειώνει ὁ π. Ἰωήλ «Ἡ τιμὴ τοῦ ξένου εἶναι προνόμιον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης κατά τήν προχριστιανικήν ἐποχήν».

• **Στ. 35-36: «οὐ ποιήσετε ... Αἴγυπτου».**

Ἡ ἀδικία εἶναι μία ἔννοια πού συχνά ἐπαναλαμβάνεται στά παλαιοδιαθηκικά κείμενα. Ἡ ἀδικία και ἡ ἀπάτη στίς ἐμπορικές συναλλαγές δηλώνει τήν ἀδικία σέ ὅλη τήν κοινωνία και κυρίως πρὸς τούς πτωχοῦς, γι' αὐτό καταδικάζεται συλλήβδην στήν Παλαιά Διαθήκη. Ὁ πρόφητης ἐπαναλαμβάνει στους Ἰσραηλίτες τή δική τους δυσχερῆ θέση, κάτω ἀπό τόν Αἰγυπτιακό ζυγό και τούς ζητᾶ, τώρα δικαιοσύνη και τιμιότητα, «Ζυγά δίκαια και σταθμῖα δίκαια».

• **Στ. 37: «Και φυλάξεσθε ... ὁ Θεός ὑμῶν».**

Ἡ κατακλείδα τοῦ δεκάτου ἐνάτου κεφαλαίου, εἶναι ἡ σύνοψη ὅλων τῶν προηγούμενων. Ὁ πρόφητης ἐπικαλεῖται τόν νόμο τοῦ Κυρίου και ζητᾶ νά φυλάξουν οἱ Ἰσραηλίτες τό νόμο και τίς ἐντολές του. Ὁ Κύριος και ὁ Θεός τούς εἶναι ἕνας και σ' Αὐτόν ἀπευθύνεται ὁ σεβασμός και ἡ τιμή ἀπό τούς πιστούς.

Ἡ θεολογική προσέγγιση τοῦ κειμένου μᾶς ὀδηγεῖ σέ ὀρισμένες ἐπισημάνσεις. Εἶναι προφανῆς ἡ ὁμοιότητα, μέρους τοῦ κειμένου, μέ ἀποσπάσματα τοῦ Δευτερονομίου και τῶν μεγάλων προφητῶν, ὅπως τοῦ Ἡσαΐα και τοῦ Ἰερεμία. Οἱ βασικές ἐντολές πού ἀπευθύνει ὁ πρόφητης Μωυσῆς, ἀσφαλῶς ἐπαναλαμβάνουν τόν Δεκάλογο. Ἡ ἐντολή τῆς Ἀγάπης πρὸς τόν πλησίον, εἴτε εἶναι αὐτόχθων εἴτε «προσήλυτος» ξένος ἀπό ἄλλη χώρα, κυριαρχεῖ στό κείμενο. Οἱ ἀναφορές πού γίνονται, σχετικά μέ τή δικαιοσύνη και τήν τιμιότητα στίς συναλλαγές, προβάλλουν τήν οικονομική κατάσταση τῶν ἀνθρώπων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς και παράλληλα ἕνα οικονομικό σύστημα πού, ἂν μή τί ἄλλο, χαρακτηρίζεται αὐστηρό και δίκαιο.

Οἱ πανανθρώπινες ἀξίες τοῦ σεβασμοῦ και τῆς τιμῆς πρὸς τούς ἡλικιωμένους, περιγράφονται ἤδη στό κείμενό μας. Ἐπομένως, ἡ ἰσότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἀλτροϊσμός, ἡ τιμή πρὸς τούς μεγαλύτερους εἶναι ἔννοιες, πού θά λέγαμε ὅτι διακηρύχθηκαν περίτρανα ἀπό τούς θεόπνευστους προφήτες. Οἱ φωτισμένοι αὐτοί συγγραφεῖς προεκήρυξαν, ὅσα ὁ Κύριος μᾶς διδάξε κατά τήν ἐπίγεια δράση Του. «Ἐτσι ἡ Παλαιά Διαθήκη βρίσκει τή φυσική της συνέχεια στήν Καινή και ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰσραὴλ τό πλήρωμά της στήν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ συνδυετικός κρίκος πού τίς συνέχει και τίς ἐνώνει, εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, στό πρόσωπό τοῦ ὁποίου ἐκπληρώνονται οἱ θεῖες ἐπαγγελίες, πού δόθηκαν στό λαό τοῦ Θεοῦ σέ σχέση μέ τή λύτρωση και ἀποκατάσταση τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Στήν ἔλευσή Του ἡ Ἱστορία τῆς Π. Διαθήκης βρίσκει τόν ὑψηλό της σκοπό και στή διδασκαλία και τό ἔργο Του τήν ἀληθινή της ἔκφραση. Στή θυσία Του ἀποκαλύπτεται ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ πρὸς τό λαό Του, ἡ ὁποία στήν Παλαιά ἐμφανίζεται μόνο ὡς ὑπόσχεση και ἐλπίδα».

Τά παραπάνω βεβαιώνουν τήν ἀρραγή ἐνότητα και συνέχεια πού ὑπάρχει μεταξύ τῶν δυό Διαθηκῶν. Ὡστόσο ὑπάρχουν και διαφορές, οἱ ὁποῖες προέρχονται κυρίως ἀπό τό σκοπό τοῦ κάθε Ἄγιογραφικοῦ κειμένου. «Ἐτσι ἡ Καινή Διαθήκη, σέ σχέση μέ τήν Παλαιά ἀποτελεῖ νέα λυτρωτική οικονομία τοῦ Θεοῦ, μέ οἰκουμενική προοπτική, καθόσον δέν ἀφορᾶ μόνο στό πεπρωμένο τοῦ περιούσιου λαοῦ, ἀλλά και σέ ἐκεῖνο τῶν ἐθνῶν. Ἐνῶ δηλαδή ἡ Παλαιά περιορίζεται στή συμφωνία μέ τό συγκεκριμένο λαό τοῦ Ἰσραὴλ και σφραγίζεται μέ τό αἷμα τῶν θυμάτων, ἡ Καινή ἐπεκτείνεται στή συμφωνία μέ ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα και σφραγίζεται μέ τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ, κατά τή μαρτυρία. Τοῦ “τοῦτο τό ποτήριον ἡ καινή διαθήκην ἐστίν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι”.

Ἐνῶ αὐτή ἔχει ἰσχύ περιορισμένου χρόνου, ἐκείνη ἰσχύει αἰώνια καί, ὅπως τήν ὀραματίστηκαν οἱ προφῆτες, δέν εἶναι γραμμένη σέ πέτρινες πλάκες, ἀλλά χαραγμένη στήν καρδιά τοῦ καθενός».

Ἡ ἀναφορά μας στή στενή σχέση Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης ἔγινε γιά νά φανεῖ, ὅτι ἡ διδασκαλία καί οἱ κύριες ἔννοιες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μεταφέρθηκαν βελτιωμένες καί συμπληρωμένες στήν Καινή. Οἱ κανόνες ἠθικῆς καί συμπεριφορᾶς τῶν ἀνθρώπων, προβάλλουν τόσο ἐπίκαιρες καί στή σημερινή ἐποχή, κάτι πού δείχνει τή σπουδαιότητα καί τόν καθοριστικό ρόλο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. «Οἱ ἠθικές ἐπιταγές, πού προέχουν στό Δεκάλογο, διέπουν τήν προφητική σκέψη καί κυριαρχοῦν στή σοφιολογική παράδοση καί εἶναι καθοριστικός τῆς πρέπουσας συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεόν καί τόν πλησίον του καί ρυθμιστικές τοῦ ὀρθοῦ τρόπου ζωῆς καί τῆς δραστηριότητάς του, διακανονίζουν ὁμοίως καί τή συμπεριφορά τοῦ χριστιανοῦ, καθῶς ἀποσκοποῦν στήν τελείωσή του. Ὁ Χριστιανισμός, μολονότι περιγράφει τίς νομικές καί λατρευτικές διατάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, τίς σχετιζόμενες μέ τούς θεσμούς τοῦ Ἰσραήλ, ἐντούτοις ἐξακολουθεῖ νά διατηρεῖ σέ ἰσχύ τόν ἠθικό ἰδεώδες τῶν ἐντολῶν του. Αὐτό συνοψίζεται στή διπλή ἐντολή τῆς ἀγάπης πρὸς τόν Θεόν (Δευτ. 6,6) καί τόν πλησίον (Λευϊτ. 19,18) πού εἶναι τό ἀποκορύφωμα τοῦ νόμου καί ἐκφράσθηκε μέ τό μοναδικό γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ συνοπτική παρουσίαση τῆς ἐντολῆς τῆς Ἀγάπης πρὸς τόν πλησίον ὅπως καί τῶν ἐπιμέρους διατάξεων, συμπεριφορᾶς πρὸς τούς συνανθρώπους, ἀσφαλῶς δέν καλύπτει τό κεφάλαιο τῶν διανθρώπων σχέσεων.

Σύνολη ἡ Παλαιά Διαθήκη εἶναι κατάσπαρτη ἀπό εἰκόνες πού ρυθμίζουν τήν εὐρυθμη λειτουργία τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, μέ τήν προοπτική τῆς τελειότητας, κυρίως σέ ὅτι ἀφορᾶ τή στάση τῶν ἀνθρώπων ἀπέναντι στό Θεόν. Ὅπως ἀφήνεται νά ἐννοηθεῖ στά Παλαιοδιαθητικά κείμενα, τό μέτρο τῶν ἀνθρώπων σχέσεων ἀντανακλᾷ καί τήν πορεία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεόν.

Στούς στίχους τοῦ 19ου κεφαλαίου τοῦ Λευϊτικοῦ ὁ θεόπτης Μωυσῆς ἐκθέτει μία σειρά ἀπό τέτοιες διατάξεις, πού συνιστοῦν ταυτόχρονα ἕνα κώδικα δικαιοσύνης, ἕνα νόμο ἠθικῆς τελειότητας. Παράλληλα, οἱ πολλαπλές διατάξεις πού διέπουν τή ζωή τῶν Ἰσραηλιτῶν στήν Παλαιά Διαθήκη, περιορίζονται στή διπλή ἐντολή τῆς Καινῆς, τήν ἐντολή τῆς Ἀγάπης πρὸς τόν Θεόν καί πρὸς τόν πλησίον. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἐπιτυγχάνεται ἡ διατήρηση τῆς ἐνότητος καί τοῦ στενοῦ συνδέσμου Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀρχιμ. Ἰωήλ Γιαννακόπουλου, «Ἡ Παλαιά Διαθήκη Κατά τούς Ο'», Ἔκδοση Ἀδελφότητας «Λυδία», Θεσ/νίκη.

Σταύρου Ε. Καλαντζάκη, «Εἰσαγωγή στήν Παλαιά Διαθήκη», Ἐκδόσεις Π. Πουρνάρα, Θεσ/νίκη, 1995.

G. J. Wenham, «The book of Leviticus», William Erdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan. Leviticus Commentary by J. R. Porter, Cambridge University Press.

Η ΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΥ

Ἀποφθέγματα αὐτῶν πού γήρασαν στήν ἄσκηση, ἀποφθέγματα πού δηλώνουν σέ περιληπτική ἔκθεση τήν τελειότητα τῆς ἀρετῆς τους

“Ἐνας ἀδελφός ρώτησε τόν ἀββᾶ Μακάριο τόν μέγα σχετικά μέ τήν τελειότητα. Καί ἀπάντησε ὁ Γέροντας τά ἑξῆς:

- ❖ **«Δεν μπορεῖ νά εἶναι κανείς τέλειος, ἐάν δέν ἀποκτήσει ταπείνωση μεγάλη στήν καρδιά καί στό σῶμα, ἐάν δέν μάθει δηλαδή:**
- ❖ **να μήν ὑπολογίζει τόν ἑαυτό του σέ καμιά περίπτωση ἀλλά νά προτιμᾷ νά βάζει ταπεινά τόν ἑαυτό του χαμηλότερα ἀπ' ὅλη τήν κτίση, νά μήν κρίνει διόλου κάποιον, παρά μόνο τόν ἑαυτό του, νά ὑπομένει τήν καταφρόνια καί νά ἀποστρέφεται ὀλόψυχα κάθε κακία,**
- ❖ **νά βιάζει τόν ἑαυτό του νά ἔναι μακρόθυμος, ἀγαθός, ν' ἀγαπᾷ τούς ἀδελφούς, νά εἶναι σώφρων, νά κυριαρχεῖ στόν ἑαυτό του, γιατί ἴθει ἡ ἀγία Γραφή “Ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἀνήκει σ' αὐτούς πού ἀσκοῦν βία στόν ἑαυτό τους καί αὐτοί οἱ ἀγωνιστές τήν κερδίζουν,**
- ❖ **νά βλέπει ἴσια μέ τά μάτια, νά φρουρεῖ τή γλώσσα καί ν' ἀποφεύγει ν' ἀκούει μάταια πράγματα πού φθείρουν τήν ψυχή,**
- ❖ **Τά χέρια νά κινουῦνται γιά νά κάνουν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἡ καρδιά νά εἶναι καθαρῆ ἔναντι τοῦ Θεοῦ καί τό σῶμα ἀμόληντο, νά ἔχει τή μνήμη τοῦ θανάτου καθημερινά, ν' ἀποκηρύσσει τήν ἐσωτερική ὀργή καί κακία,**
- ❖ **νά ἀποτάσσεται τά ὑλικά καί τίς σαρκικές ἡδονές, νά ἀποτάσσεται τό διάβολο καί ὅλα τά ἔργα αὐτοῦ καί νά συντάσσεται σταθερά μέ τόν Βασιλιά τῶν πάντων Θεόν καί μ' ὅλες τίς ἐντολές του, νά προσεύχεται ἀδιάκοπα καί νά παραμένει κοντά στόν Θεόν πάντοτε, σέ κάθε περίσταση καί σέ κάθε ἐργασία».**

Φωτογραφικά Στιγμιότυπα

Άπο τήν επίσκεψη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὁδησοῦ κ. Ἀγαθαγγέλου καί τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βεροίας κ. Παντελεήμονος, στήν ἐνορία μας (9.10.2013).

Άπο τήν ἐπίσκεψη τῆς γυναικείας χορωδίας τῆς ἐνορίας μας στό Νοσοκομεῖο τῆς Κατερίνης, ὅπου ἔψαλλαν τά Κάλαντα στούς ἀσθενεῖς (23-12-2013).

Τά κορίτσια τοῦ Δημοτικοῦ στήν Χριστουγεννιάτικη γιορτή τῆς ἐνορίας μας.

Ἀγόρια τοῦ Δημοτικοῦ στήν Χριστουγεννιάτικη γιορτή τῆς ἐνορίας μας.

Τά κορίτσια τοῦ Γυμνασίου στήν Χριστουγεννιάτικη γιορτή τῆς ἐνορίας μας.

Ἡ θεατρική ομάδα τῆς ἐνορίας μας στήν Χριστουγεννιάτικη γιορτή.

Άπο τίς Πανηγυρικές ἐκδηλώσεις τῆς ἐνορίας μας «ΘΕΟΠΡΟΜΗΤΟΡΙΚΑ 2013» μέ τήν παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἰγνατίου, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς μας.

Ἐποδοχή Σεβ. Μητροπολίτου Λαρίσης καί Τυρνάβου, κ. Ἰγνατίου, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς μας στήν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ (8.12.2013).

Ἀκολουθία τῆς ἀρτοκλασίας (8.12.2013).

Χοροστασία Σεβ. Μητροπολίτου Λαρίσης καί Τυρνάβου, κ. Ἰγνατίου, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς μας (8.12.2013).

Μυστήριο ἱεροῦ εὐχελαίου (10.12.2013).

Ἐποδοχή ἱερῶν λειψάνων Ἁγίων Πέντε Μαρτύρων (12.12.2013).

Πρώτη ἐθελοντική αἰμοδοσία στήν ἐνορία μας (15.12.2013).

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΩΡΕΑΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ**

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΤΕΤΑΡΤΗ 4:30 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 6:00 Μ.Μ.

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6:00 Μ.Μ.

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΠΕΜΠΤΗ 6:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΤΕΤΑΡΤΗ 7:00 Μ.Μ.
ΦΥΣΙΚΗ: ΚΥΡΙΑΚΗ 6:00 Μ.Μ.
ΧΗΜΕΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 5:00 Μ.Μ.

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 7:00 Μ.Μ.
ΕΚΘΕΣΗ: ΤΡΙΤΗ 6:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΤΡΙΤΗ 5:00 Μ.Μ.
ΧΗΜΕΙΑ: ΣΑΒΒΑΤΟ 5:00 Μ.Μ.

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΚΘΕΣΗ: ΤΡΙΤΗ 7:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 3:00 Μ.Μ.
ΦΥΣΙΚΗ: ΤΕΤΑΡΤΗ 3:30 Μ.Μ. & ΚΥΡΙΑΚΗ 5:00 Μ.Μ.

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ)

ΑΡΧΑΙΑ (ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ):
ΤΡΙΤΗ & ΠΕΜΠΤΗ 6:30 Μ.Μ.
ΛΑΤΙΝΙΚΑ: ΔΕΥΤΕΡΑ & ΤΕΤΑΡΤΗ 6:30 Μ.Μ.
ΕΚΘΕΣΗ: ΤΕΤΑΡΤΗ 4:30 Μ.Μ.
ΒΙΟΛΟΓΙΑ: ΔΕΥΤΕΡΑ 4:30 Μ.Μ.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ: ΣΑΒΒΑΤΟ 6:15 Μ.Μ. (ΑΡΧΑΡΙΟΙ),
ΤΕΤΑΡΤΗ 5:30 Μ.Μ. (ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΙ)
ΓΥΜΝΑΣΙΟ: ΔΕΥΤΕΡΑ 5:30 Μ.Μ.
ΕΝΗΛΙΚΕΣ: ΤΕΤΑΡΤΗ 6:15 Μ.Μ. (ΑΡΧΑΡΙΟΙ),
ΤΡΙΤΗ 4:00 Μ.Μ. (ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΙ)

Η ΕΝΟΡΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ ΘΕΡΜΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ!

**Η ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ ΠΡΩΙΝΟ ΓΕΥΜΑ
ΣΕ 60 ΠΑΙΔΙΑ ΑΠΟΡΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ.
ΟΣΟΙ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ.
ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!**

**Άπόδειπνο για νέους και εργαζομένους
Κάθε Τετάρτη στις 8:00 μ.μ. (άκολουθεί συζήτηση)**

**Πρόγραμμα παιδικών και νεανικών συναντήσεων
«ΚΙΒΩΤΟΥ»:**

Άγόρια Δημοτικού:
Σάββατο 4:00 μ.μ.

Άγόρια Γυμνασίου-Λυκείου:
Σάββατο 4:00 μ.μ.

Κορίτσια Δημοτικού:
Σάββατο 2:00 μ.μ.

Κορίτσια Γυμνασίου-Λυκείου:
Σάββατο 3:30 μ.μ.

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΟΜΙΛΙΑ

Κάθε Τρίτη μετά την Άκολουθία της Παρακλήσεως